

11. 4. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ústavní soud České republiky se vyjádřil k možné trestnosti závažných nenávistných projevů

Ústavní soud České republiky („Ústavní soud“) ve svém nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. III. ÚS 3006/21 („Nález“) vyhověl ústavní stížnosti stěžovatelky a rozhodl, že „usnesením Městského soudu v Praze ze dne 19. 8. 2021, sp. zn. 8 To 226/2021, a usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 7. 2021, č. j. 58 T 46/2021-378, bylo porušeno právo stěžovatelky na ochranu soukromého a rodinného života podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, právo na ochranu lidské důstojnosti podle čl. 10 odst. 1 a právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života podle čl. 10 písm. 2 Listiny základních práv a svobod.“[1]

Celý Nález je k dispozici [zde](#).

Ústavní soud se ve svém Nálezu zabýval případem, ve kterém stěžovatelka, jakožto advokátka a ředitelka obecně prospěšné společnosti věnující se prevenci předsudečného násilí, závažné obecné kriminality a pomoci jejich obětem, byla terčem nenávistných projevů vůči své osobě, a to z důvodu jejího výkonu funkce ředitelky dané společnosti.

Stěžovatelka v průběhu roku 2020 obdržela celkem 114 e-mailů, ve kterých ji vedlejší účastník hrubě urážel, vyhrožoval jí a v některých případech zasílal zprávy pornografického charakteru. Z důvodu opakované obtěžující korespondence bylo na vedlejšího účastníka podáno několik trestních oznámení a oznámení o spáchání přestupku. Ve většině případů však došlo k postoupení věci do přestupkového řízení, kde příslušný orgán došel k závěru, že došlo k prekluzi nebo že předmětné jednání není přestupkem.

V této souvislosti na základě obžaloby vedlejšího účastníka rozhodl Obvodní soud pro Prahu 6 usnesením o postoupení věci Úřadu Městské části Prahy 6 s odůvodněním, že skutek není trestným činem a bude projednáván v přestupkovém řízení. Stejně rozhodl i Městský soud v Praze, který svým usnesením zamítl stížnost státní zástupkyně proti rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 6.[2] Oba soudy se při rozhodování této věci shodovaly v klíčových bodech. Jejich argumentace se opírala zejména o zásadu subsidiarity trestní represe a také o skutečnost, že stěžovatelka musí snést vyšší míru kritiky, ironie a negativních reakcí s ohledem na své postavení veřejné činné osoby. Rovněž soudy poukazovaly na skutečnost, že stěžovatelka mohla situaci řešit jinými nástroji než podáním trestního oznámení.

Dle názoru Ústavního soudu však obecné soudy pochybily hned v několika aspektech. V první řadě Ústavní soud uvedl, že se neztotožňuje s hodnocením skutkového stavu věci provedeným obecnými soudy. Ty v napadených usneseních i ve vyjádření k ústavní stížnosti v podstatě bagatelizovaly činy vedlejšího účastníka, když je nepovažovaly za natolik závažné, aby mohly být předmětem trestního řízení. Obecné soudy totiž odkazovaly na skutečnost, že zasílané zprávy nebyly takového charakteru, aby u stěžovatelky vyvolaly objektivní pocit strachu o svůj život nebo zdraví.

Ústavní soud však dospěl k závěru, že i přesto, že obdržené zprávy objektivně nevyvolávaly obavy o

zdraví či život stěžovatelky, významným způsobem zasáhly do soukromí a osobnostních práv stěžovatelky, jakož i do práva na lidskou důstojnost a ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života. Takové jednání dle Ústavního soudu tedy zasluhovalo ochranu prostředky trestního práva, a to i s přihlédnutím k míře strachu a psychického vypětí, které stěžovatelka musela v souvislosti se zasílanou korespondencí prožívat.

Ústavní soud se rovněž neztotožňuje s názorem obecných soudů, podle nichž je stěžovatelka povinna přijmout vyšší míru kritiky jako veřejně činná osoba. Podle názoru Ústavního soudu je sice v určitých případech tento argument přípustný, ale je zapotřebí přihlídnout ke konkrétním okolnostem daného případu. Vždy by výroky směřované proti veřejně činné osobě neměly „vybočit z mezí v demokratické společnosti obecně uznávaných pravidel slušnosti, neboť jinak by ztratila charakter konkrétního úsudku nebo komentáře a jako taková by se mohla ocitnout mimo meze ústavní ochrany.“^[3] S poukazem na charakter zpráv, které vedlejší účastník v období 4 měsíců systematicky a vytrvale stěžovatelce odesílal, vyslovil Ústavní soud názor, že zcela zřejmě vybočovaly z výše uvedených obecně uznávaných pravidel slušnosti, a není tak možné přistoupit na argumentaci obecných soudů.

V rámci Nálezu bylo také poukázáno na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „**ESLP**“), zejména pak na rozhodnutí *Beizaras a Levickas proti Litvě*,^[4] ve kterém Ústavní soud shledal mnoho společných znaků. Zejména odkazoval na část, ve které ESLP dospěl k závěru, že v posuzované věci byla prokázána neúčinnost alternativ k trestnímu řízení. Dle Ústavního soudu lze tyto závěry aplikovat na tento případ, když vedlejší účastník pokračoval ve své činnosti po zahájení přestupkového i trestního řízení, a přesto ho tato řízení nevedla k nápravě.

Závěrem lze zmínit, že v posuzované věci zaujal soudce Radovan Suchánek odlišné stanovisko, ve kterém uvádí své argumenty, proč s většinovým názorem Ústavního soudu nesouhlasí. V první řadě poukazuje na skutečnost, že dle usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 jednání vedlejšího účastníka nenaplnuje objektivní znaky skutkové podstaty trestného činu a přejímá názor obecných soudů, že ze strany stěžovatelky nebyly objektivně naplněny důvodné obavy o její život a zdraví. Ztotožnil se také s názorem obecných soudů ohledně nutnosti veřejně činné osoby přijmout vyšší míru kritiky a upozornil, že senátní většina tuto skutečnost ve svém odůvodnění bagatelizuje.

Suchánek rovněž nesouhlasí s postavením Ústavního soudu, který v této věci zaujal pozici nalézacího soudu a vynucuje si odsouzení vedlejšího účastníka za trestný čin na základě blíže nespecifikovaných hodnot.

V poslední řadě Suchánek připomíná, že stěžovatelka nevyužila jiných efektivních prostředků ochrany, které v dané situaci měla k dispozici. Dle něj mohla stěžovatelka nevyžádanou korespondenci řešit zablokováním e-mailové adresy vedlejšího účastníka, který zprávy odesílal z jediné adresy, nebo využít občanskoprávní žaloby na ochranu osobnosti.^[5]

S ohledem na výše uvedené Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti deklaratorním výrokem, ve kterém konstatoval, že došlo k porušení tvrzených základních práv stěžovatelky. Jelikož stěžovatelka požadovala pouze deklaratorní výrok o porušení jejích základních práv, nemají obecné soudy povinnost se případem opakovaně zabývat ani nebude zrušeno sporné usnesení o postoupení věci do přestupkového řízení. Přesto lze očekávat, že Nález bude mít významný vliv na obdobné kauzy, což byl i hlavní záměr stěžovatelky. Ústavní soud dal svým rozhodnutím najevo, že podobné útoky na veřejně činné osoby jsou nepřijatelné a má jim být poskytována i trestněprávní ochrana.

Mgr. Michaela Hlavatá,
advokátní koncipientka

Jan
Studený,

právní asistent

Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
Fax: +420 270 005 537
e-mail: info@tdpa.cz

[1] Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 2. 3. 2022, sp. zn. III. ÚS 3006/21.

[2] Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 7. 2021, č. j. 58 T 46/2021-378, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 8. 2021, sp. zn. 8 To 226/2021.

[3] Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 3. 2. 2015 (N 23/76 SbNU 325).

[4] Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 14. 1. 2020, věc č. 41288/15 - Beizaras a Levickas proti Litvě.

[5] Odlišné stanovisko soudce Radovana Suchánka k nálezu sp. zn. III. ÚS 3006/21.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)